

Практична допомога НАТО Україні

Під час зустрічі на найвищому рівні в Уельсі держави – члени НАТО ухвалили рішення про збільшення допомоги Україні шляхом створення чотирьох проектів Цільових фондів, а саме: у галузі командування, управління і зв'язку; матеріально-технічного забезпечення і стандартизації; кіберзахисту, а також соціальної адаптації колишніх військовослужбовців. Держави НАТО також вирішили надати допомогу Україні у лікуванні і реабілітації військовослужбовців, що зазнали поранень внаслідок бойових дій. Водночас було призупинено співпрацю з Росією у рамках програми НАТО «Наука заради миру і безпеки», внаслідок чого відбудеться перерозподіл коштів на користь науково-технічного співробітництва з Україною, і загальний бюджет, виділений на проекти співпраці з Україною цього року, буде вдвічі більший порівняно з минулим роком. Таким чином Україна стане чільним отримувачем грантів у рамках програми НАТО «Наука заради миру і безпеки» (НМБ) на загальну суму 2,2 млн євро лише у 2014 році, і, як передбачається, на суму 10 млн євро за період 2014 – 2017 рр. Йдеться про 15 нових проектів у рамках НМБ згідно з пропозиціями, висунутими українськими науковцями, насамперед у таких галузях, як захист від радіації, нанотехнології, датчики для безпілотних літальних апаратів (БЛА), хімічні, біологічні, радіологічні і ядерні (ХБРЯ) речовини, розумні способи видобутку енергії тощо.

До того ж держави – члени Альянсу ухвалили істотне збільшення внесків на реалізацію Програми професійного розвитку, яка слугує розбудові оборонного потенціалу й підтримці зусиль у галузі реформування структур безпеки і оборони України.

Після зустрічі у грудні 2014 року усі проекти Цільових фондів, що нині включають п'ятий проект Цільового фонду, спрямований на лікування і реабілітацію поранених військовослужбовців, почнуть повноцінно діяти.

Усі ці ініціативи становлять внесок до загальних зусиль держав – членів Альянсу із підтримання реформування структур безпеки і оборони України і беруть початок із засідання міністрів закордонних справ у червні 2014 року.

Матеріально-технічне забезпечення і стандартизація

Провідні країни: Чехія, Нідерланди і Польща. Виконавчою структурою проекту виступатиме Агентство НАТО із забезпечення, яке управлятиме коштами Цільового фонду.

Додаткові внески: (з 1 грудня 2014 року): Данія, Туреччина.

Мета: Сприяти реформуванню системи матеріально-технічного забезпечення України і підвищення її сумісності з відповідними системами НАТО, зокрема шляхом адаптації стандартів НАТО у галузі обліку і виділення військової техніки і витратних матеріалів у Збройних силах України.

Тривалість: Проект попередньо розраховано на два роки. Його завершальним етапом стане сертифікація системи матеріально-технічного забезпечення України.

Проект Цільового фонду у галузі командування, управління, комунікації і комп'ютеризації (С4)

Провідні країни: Канада, Німеччина, Велика Британія. Виконавчою структурою проекту виступатиме Агентство НАТО з питань інформатизації і зв'язку, яке спільно з Відділом інвестицій в оборону здійснюватиме управління коштами Цільового фонду С4.

Додаткові внески: (з 1 грудня 2014): Данія, Латвія, Литва, Туреччина.

Завдання: Цей проект Цільового фонду спрямований на те, щоб надати Україні допомогу щодо модернізації національних структур і можливостей С4, сприяти підвищенню рівня їх сумісності зі структурами НАТО, щоб Україна могла краще забезпечувати власну безпеку, робити внесок в операції під проводом НАТО і брати участь у навчаннях Альянсу. Відповідно до наявності коштів і пріоритетних галузей надання допомоги, які мають бути визначені у рамках техніко-економічного обґрунтування проекту, практична допомога може надаватися у вигляді

аналізу, впровадження і реалізації сучасної архітектурної мережі С4, а також закупівлі обладнання і техніки С4, набуття сучасних засобів зв'язку і інформаційних технологій із забезпеченням навчання персоналу у галузі зв'язку і інформаційних технологій.

Тривалість: Цей проект попередньо розраховано на два роки.

Проект Цільового фонду у галузі кіберзахисту

Провідні країни: Чільну роль у цьому проекті відіграватиме Румунія, яку представлятиме провідна румунська державна компанія у галузі кіберзахисту «RASIROM R.A.». Румунія виступатиме також виконавчою стороною у рамках проекту.

Додаткові внески: (з 1 грудня 2014 року): Естонія, Угорщина.

Завдання: Цей проект має на меті допомогти Україні розвинути технічні можливості, необхідні для протистояння кіберзагрозам. Відповідно до наявності коштів практична допомога може надаватися у вигляді створення Центру реагування на випадок кібернападів для контролю ситуації у галузі кібернетичної безпеки й надання необхідного апаратного обладнання для гарантування безпеки з'єднань, а також створення лабораторій для розслідування випадків кібернападів. Проект також передбачає навчання персоналу у галузі використання цих технологій і обладнання, а також вироблення практичних рекомендації щодо політики з цих питань.

Тривалість: до 24 місяців.

Проект Цільового фонду у галузі соціальної адаптації колишніх військовослужбовців

Провідна країна: Норвегія. Виконавчою структурою проекту виступатиме Відділ НАТО з політичних питань і політики безпеки, який також здійснюватиме управління коштами Цільового фонду.

Додаткові внески: (з 1 грудня 2014 року): Греція, Люксембург, Португалія, Туреччина.

Мета проекту: Проект спрямований на надання допомоги Міністерству оборони України щодо вироблення надійної й ефективної програми соціальної адаптації військовослужбовців, які виходять у запас або відставку, до цивільного життя. Практична допомога надаватиметься у вигляді експертних консультацій з питань політики і застосування передового досвіду країн – членів НАТО. Проект стане продовженням зусиль у галузі соціальної адаптації, що нині тривають за сприяння НАТО і фінансуються з цивільного бюджету організації.

Тривалість: Проект здійснюватиметься протягом трьох років.

Проект Цільового фонду із медичної реабілітації поранених військовослужбовців

Провідна країна: Болгарія. Агентство НАТО із забезпечення виступатиме виконавчою структурою проекту.

Додаткові внески: (з 1 грудня 2014): Словаччина.

Завдання: Цей проект спрямований на надання адекватної медичної допомоги і реабілітації поранених українських військовослужбовців, а також на забезпечення місцевих українських медичних центрів усім належним для надання такої допомоги і реабілітації потерпілих. Відповідно до наявності коштів практична підтримка може надаватися у вигляді прямої медичної допомоги, фізіотерапії і психологічного супроводу пацієнтів, створення, відбудови, ремонту і оснащення медичних закладів України, а також підвищення кваліфікації медичного персоналу України за цією спеціалізацією.

Тривалість: визначатиметься у встановленому порядку.

Заходи співробітництва Україна – НАТО за програмою «Наука заради миру і безпеки»: 15 нових заходів, затверджених з квітня 2014 року

- 1. Розробка суперселективного адсорбенту проти ХБРЯ речовин.** Основна мета цього проекту полягає у розробці нового композитного матеріалу для селективної адсорбції і екстракції небезпечних радіоактивних матеріалів, щоб знизити ризик радіоактивного забруднення у разі застосування ХБРЯ речовин. Провідні держави: США, Україна.
- 2. Нові дозиметричні пристрої для класифікації радіаційного опромінення.** Цей проект спрямований на розроблення портативного, безпечного для довкілля дозиметра із власним джерелом живлення, що функціонуватиме на основі методу люмінесценції. Такий прилад полегшить процес сортування потерпілих внаслідок застосування ХБРЯ речовин у разі, якщо великі групи населення зазнали впливу радіації, завдяки швидкому визначенню приблизної дози радіації і визначення курсу лікування. Провідні країни: Туреччина, США, Ізраїль, Україна.
- 3. Металеві нанокристали для високочутливого визначення біохімічних речовин.** Проект сприятиме ранньому виявленню небезпечних ХБРЯ речовин із використанням інноваційної нанотехнології. Науковці дослідять здатність недорогих нанопризм золота виявляти присутність небезпечних хімічних і біологічних матеріалів у малих дозах, зокрема збудників інфекційних хвороб. Провідні країни: Естонія, Франція, Україна.
- 4. Наноструктуровані тонкі плівки металевих напівпровідників для ефективного функціонування сонячних батарей.** Метою цього проекту є розроблення нових матеріалів для високоефективних і недорогих сонячних батарей, які можуть застосовуватися у якості джерел енергопостачання стаціонарного і переносного обладнання військового призначення. Провідні держави: США, Україна.
- 5. Нові наноструктури для систем безпеки.** Цей багаторічний проект нині перебуває на початковій стадії дослідження і має на меті виробити принципово нову технологію, яку зрештою може бути інтегровано в апаратні засоби у галузі оборони, зокрема системи виявлення запуску ракет. Провідні держави: Франція, Австрія, Швеція, Україна.
- 6. Розроблення оптичних біодатчиків для виявлення біотоксинів.** Основну увагу в рамках цього проекту приділено розробленню нових переносних ручних пристроїв високочутливого виявлення біологічних токсинів у низьких концентраціях із використанням високочутливих оптичних біодатчиків з низьким енергоспоживанням. Провідні держави: Угорщина, Франція, Велика Британія, Ізраїль, Україна.
- 7. Перегляд структури укриття Чорнобильської АЕС – надання допомоги Україні у боротьбі з радіоактивним пилом і витоками радіоактивних речовин, поліпшення захисту персоналу.** Проектом передбачається розроблення, перевірка в дії і застосування тримірною комп'ютерного моделювання для виявлення витоків радіоактивних речовин, а також концентрації і переміщення радіоактивного пилу і аерозолів всередині нового укриття Чорнобильської АЕС. Провідні держави: Німеччина, Україна.
- 8. Компактні сенсорні системи для безпілотних літальних апаратів.** Цей проект спрямований на розроблення і випробування компактних сенсорних систем для безпілотних літальних апаратів (БЛА), здатних виявляти, ідентифікувати і локалізувати електромагнітні сигнали (радар, радіо) на полі бою. Ці датчики використовуватимуть мікротехнології, які є найбільш придатними з огляду на обмеження БЛА щодо автономного живлення і ваги. Провідні країни: Іспанія, Південна Корея, Україна.
- 9. Мережі датчиків для локалізації й ідентифікації джерел випромінювання.** Проект спрямований на розроблення і тестування фундаментальних технологій розподілених мереж датчиків із широким покриттям, здатних виявити й ідентифікувати приховані джерела радіоактивного випромінювання, які можуть бути у багатолюдних місцях, де немає єдиних пунктів входу-виходу. Провідні країни: Болгарія, Греція, Японія, Україна.
- 10. Боротьба з корозією і обростанням суден біоорганізмами із використанням специфічних іонних сполук.** У рамках цього проекту дослідники прагнуть розробити передову формулу фарби, що об'єднає у собі антикорозійні властивості і захист від обростання біоорганізмами, водночас підвищуючи безпеку суден, зменшуючи експлуатаційні витрати і створюючи умови для найбільш раціонального співвідношення між швидкістю і витратами палива. Це матиме особливе значення для кораблів ВМС, які часто проводять тривалий час у портах або рухаються повільно, що робить їх схильними до обростання біоорганізмами і призводить до збільшення витрат палива і зниження швидкості. Провідні країни: Бельгія, Німеччина, Україна.

11. **Моделювання і ліквідація наслідків соціальних лих, спричинених катастрофами і актами тероризму.** Цей дворічний проект має на меті виробити аналітичні інструменти, які допомогли б передбачати, управляти і аналізувати реакцію громадськості під час і після природних чи техногенних криз. Провідні країни: Молдова, Румунія, Україна.
12. **Ультрашвидкі адаптивні оптичні елементи.** Цей проект покликаний розробити нові технології електронних оптичних пристроїв військового застосування, зокрема об'єктивів і систем формування пучка. Ця технологія дасть змогу здійснювати швидкісний контроль оптичних характеристик для використання у таких цілях, як відстеження снаряда, нічне бачення і військовий зв'язок.
13. **Міжнародна експертна підтримка щодо проведення оборонного і безпекового огляду в Україні.** У семінарі візьмуть участь провідні аналітичні центри, експерти, а також представники громадянського суспільства з метою вироблення так званих «зелених книг» із ключових напрямів комплексного реформування структур безпеки і оборони України. Провідні країни: Естонія, Україна.
14. **Наноматеріали для безпеки.** Семінар збере експертів з країн НАТО і України, щоб обмінятися останніми надбаннями щодо застосування нанотехнологій у галузі безпеки і оборони з акцентом на новітні технології виявлення вибухових і ХБРЯ речовин. Провідні країни: Словенія, Україна.
15. **Практичний навчальний курс у галузі кіберзахисту для українських системних і мережевих адміністраторів.** Слухачі ознайомляться з фундаментальними протоколами, службами і технологіями кіберзахисту, а також навчатися застосовувати на практиці основні концепції кіберзахисту, такі як визначення вразливості систем і моніторинг мережевого трафіку. Провідні країни: Туреччина, Україна

Управління громадської дипломатії НАТО - служба преси та ЗМІ

Тел.: +32(0)2 707 1010/1002

ел. адреса: moc@hq.nato.int

www.nato.int